

A laktanyahadtáp gazdálkodás tapasztalatai

Szauter Lajos százados

Az MSZMP XI. kongresszusának határozata, a határozatból konkrét formákat öltő kormányhatározatok hangsúlyozzák és elrendelik a gazdálkodási tevékenység javítását minden szinten.

Úgy vélem, hogy a korábbi években különösen a csapatgazdálkodás szintjén a felkészültség, az újtól való félelem, de nem utolsósorban a lehetőségek szűk keresztmetszete miatt, a gazdálkodást irányító és végrehajtó személyek között sem volt egységes a törekvés, mely a ténylegesen meglévő tartalékok feltárására az erők-eszközök célszerű csoportosítására a gazdálkodási, ellátási folyamatok ésszerűsítésére irányult volna.

A csapatok (így a „Petöfi Sándor” laktanyában elhelyezett két egységtörzs is) folyamatosan, összecszerően kimutatták és kimutatják a takarékos gazdálkodásból eredő megtakarított anyagi és pénzeszközök mennyiségét. Ha azonban részletes elemzés alá vetnénk ezeket az általunk kimutatott összegeket, a gazdálkodási tevékenység eredményessége megítélésem szerint kedvezőtlenebb képet mutatna.

A magam részéről ma már túlhaladottnak tartom a szerződéskötések által kimutatott takarékoságot, hiszen ezek hiánya esetén az ellátás nem volna biztosítható.

A korábbi években nem is nagyon vizsgáltuk a htp. szolgálatnál meglévő tartalékok helyzetét. A tartalék, mint fogalom alatr alapvetően csak a gazdálkodás keretében meghatározott céllal, tudatosan képzett erőforrás-készleteket tekinthetünk. Kevés figyelmet fordítottunk a tartalék fogalmának másik összetevőjére, melyet én a kiküszöbölhető veszteségek, a nagyobb teljesítmény és eredmény ki nem használt lehetőségeiben tudom összefoglalni.

A htp. szolgálat tartalékainak ez utóbbi összefüggéseit, valamint a feladatvégzés során újratermelődő tartalékok felhasználását segítették elő az MNVKF és MNHF elvtársak intézkedései, melyek a laktanyahadtáp kísérleti bevezetését rendelték el.

Nem igényel különösebb bizonyítást, hogy tartalékok minden gazdálkodó szervben vannak, és ezek újratermelődnek.

A htp. szolgálat ma egység szinten is végez nagy értékű termelő, beszerző, tároló, elosztó tevékenységet, mely során mindig keletkeznek veszteségek, melyek mértéke csökkenthető. Az egység szinten bekövetkezett fejlődés, a magasabb követelmények azonban egyre újabb, korszerűbb eljárásokat, gazdasági és szervezési megoldásokat igényelnek. Ezen követelmények bevezetésének lehető-

sége a régiék helyébe, szintén tartalék. De a tartalék fogalmában tartozónak érzem az erőforrásoknak a hatékonyabb felhasználásra történő átcsoportosítását is, mely a kísérletképpen bevezetett laktanyahadtáp szolgálatnál jól kimutatható.

A „Petőfi Sándor” laktanyában diszlokáló két egységtörzs helyzete az általánostól több tekintetben eltér.

Az eltérő sajátosságok:

- mindkét egység több alárendelttel rendelkezik, ezek elhelyezése hazánk nagy részében megtalálható,
- az alárendeltek és az egységtörzsek harcokészültségi foka kiemelten magas,
- az alárendeltek ellátása több irányból kerül végrehajtásra. Egyes anyagokból a közvetlen előjáró végzi az ellátást, más anyagokból önálló, és egyes ellátási ágaknál utalásos rendszerű.

A laktanyahadtáp szolgálat kialakításával egy időben végre kellett hajtani mindkét egységnek az alárendeltek felkészítését az új követelményeknek megfelelő feladat végrehajtására. Biztosítani kellett minden alegységnél a htp. ellátás személyi és tárgyi feltételeit, annak érdekében, hogy a személyi állomány ellátási színvonala sehol se csökkenjen.

Az áttérést a körületekintő parancsnoki és előjárói beavatkozás, az előkészítő időszakban végrehajtott felkészítés jól biztosította.

Nehezebb és hosszabb ideig tartó munkát követelt és még jó ideig követel is az új beosztásokba megbízott személyi állomány felkészítése. Éppen a sajátosságokból adódik, hogy a szolgálatiág-főnökök bevonása a laktanyahadtáp szolgálatba nem volt végrehajtható. Ezen állomány feladata továbbra is az ezred szolgálatainak szakmai irányítása maradt, a laktanyahadtáp szolgálatot, mint alegységet kezeli. A laktanyahadtáp szolgálatiág-vezetők a korábbi raktár-vezető állományból kerültek megbízatásra. Gazdálkodást irányító, tervező-szervező, elemző feladatokat a korábbi időszakban nem, vagy csak keveset végeztek.

Ehhez hozzájárul még az új, magasabb követelményt támasztó beosztástól való természetes félelem, de nem utolsósorban az újtól való tartózkodás is.

Az eltelt időszak megalapozott következtetések levonására még nem lehet alkalmas, de azt egyértelműen meglehet állapítani, hogy megfelelő szakmai segítség mellett ezen állomány képes volt a folyamatos ellátás biztosítására, egyes területeken pedig az előrelépésre is.

A laktanyahadtáp szolgálat kialakításával egy időben került a számviteli részleg felállítására, mely további tervező-szervező és egyéb feladatokat követelt meg.

Véleményem és meggyőződésem, hogy ezen feladatok végrehajtása csak úgy volt biztosítható, hogy a laktanyaparancsnok naponta és személyesen (mind a mai napig) beavatkozott és beavatkozik az ellentmondások feloldásába. Minden részterületen jártas, intézkedései hatását előre látja, olyan ismeretekre tett szert, melyekkel korábban nem rendelkezett.

Természetes, hogy a kiemelt „odafigyelés” az egységek vezető állományától többletmunkát követelt és követel meg. A két egység a korábbi időszakban sajátosan alakította ki a különböző anyagok tárolását, raktározási rendjét. A raktárhelyiségek kihasználtsági szintje egy-egy anyag területén alacsony, más területeken a zsúfoltság, a minőségi megóvás biztosíthatóságának minimális szintje volt a jellemző.

Az anyagok és eszközök összevonása azon túl, hogy az optimálistól jelenleg is messze elmarad, biztosította a lehetőségek jobb kihasználását. A raktározás rendjére nem utolsó sorban kedvező hatással volt a tapasztalatok összegzése, a fogások és módszerek átadása.

Mindkét egység htp. szolgálatának szűk keresztmetszetét a szállítótér-helyzet jelentette. Az egységeknél sok esetben elmaradtak, vagy elhúzódtak a szállítási munkák, ugyanakkor sok esetben előfordult, hogy a beszerzők a két egységtől egy helyre, de több járművel hajtottak végre menetet. Egyértelműen megállapítható, hogy az eltelt időszakban javult a szállítótér kihasználtsága, valamint a gépjárművezetők foglalkoztatásának színvonala. Ma sem tartom jónak az elért eredményt – e téren –, de megfelelő alapnak a továbbképzésre azonban igen.

Az élelmezési szolgálat gazdálkodásában nem okozott változást az új rendszerre való áttérés. Ennél a kérdésnél szeretnék egy gondolat erejéig megállni. Hosszú évek óta mindenki által elfogadott, és jónak tartott gyakorlat, hogy egy laktanyában csak egy élelmezési blokk funkcionál. Mélyebben kellene elemezni, hogy ez a rendszer az egyéb szolgálati ágak vonatkozásában miért nem ilyen egyértelmű, ahol erre lehetőség lenne.

A korábbi időszakban mindkét egységnél gondot okozott, hogy az üzemanyag szolgálatnál rendszeresített 1-1 fő sorállományú katona a gépjárművek üzemanyag-feltöltését csak a szabadidő biztosítása nélkül tudta végrehajtani. Az összevont üzemanyag szolgálat, és a számviteli részleg beindulása, csökkentette a szolgálat által elvégzendő manuais munkát, a fő figyelmet a tervszerűség növelésére, az ellátás színvonalának növelésére tudták fordítani.

A szolgálatnál kedvezőtlenül hat a több helyen telepített töltőhelyek nagy száma, amit csak egységes üzemanyag-töltő komplexum kialakítása képes helyettesíteni.

Az eltelt időszak az üzemanyag szolgálatnál egyértelműen igazolta, hogy a feladatvégzés szervezettebbé, a követelmények egységesebbé, az anyagi és biztonsági fegyelem az elvárható szintnél megfelelőbbé vált.

A ruházati szolgálatok összevonása előtt mindkét egység végrehajtotta az alárendeltek előírt szintre történő feltöltését, biztosította az önálló gazdálkodás alapvető feltételeit. A megnövekedett lehetőségek, az egységes elgondoláson alapuló tervezés eredményeként csökkent azon anyagok, felszerelések és cikkek mennyisége, melyek használata időszakonként és kis mennyiségben szükséges. Az egységes vezetés eredményeként nőtt a fehérnemű és felsőruházat cseréjének mutatószáma, javult a katonaállomány öltözködési képe.

Amíg a korábbi időszakban minden egyes hangulatjelentés tartalmazta a ruházati ellátás hiányosságait, ez ma teljesen megszűnt. Ma a „Petőfi Sándor” laktanyában, de az alárendelteknél is, folyamatosan biztosított a szükséglet szerinti ruházati csere lehetősége.

Kedvező folyamatnak tartom, hogy a közvetlen parancsnoki állomány és alegységparancsnokok a felelőség növekedésével, valamint az önálló gazdálkodás körülményeivel tudtak élni, folyamatosan hatnak a szolgálat munkájára. Megszűnt a korábban meglevő helytelen szemléletmód, mely alapvetően az igénylésekre és nem a gazdálkodás helyes végzésére irányult.

Ma, véleményem szerint, mindenki elismeri, hogy a feladatok végrehajtása színvonalának emeléséhez szükségesek azok a szervezési és egyéb rendszabályok, melyeket a laktanyahadtáp kialakítása érdekében az előljárók foganatosítottak.

A meglevő problémák döntő része, megítélésem alapján, szemléletmódból az újtól való félésből adódik. A feladatvégzés során korábban is meglevő hiányosságokat, valamint az új körülményekből adódó nehézségeket hajlamosak vagyunk a szervezet hibájaként feltüntetni, mivel részünkre sok esetben ez a kedvezőbb.

Ellentmondást okoz az a tény is, hogy egyelőre csak az egyik oldalon lépünk előre. Szükséges, hogy más szolgálati ágak is keressék az előrelépés lehetőségeit, mert ennek hiánya visszahúzó erőként hat.

A laktanyahadtáp-gazdálkodás megszervezése, a biztosítási feladatok végzése még hosszú ideig fog többletmunkát, kiemelt odafigyelést követelni. De az a tény, hogy a két egység-hadtáp szolgálat főnökei ténylegesen az egységek ellátását tervezik-szervezik, a folyamatos ellenőrzést végzik, már önmagában is igazolja ennek a szervezetnek létjogosultságát.

Ha a htp. szolgálat egység szinten a növekvő elvárásoknak eleget akar tenni, minden lehetőséget meg kell keresnie a hatékonyabb, célirányosabb, az állomány ellátását javító rendszabályok fogantatására és érvényesülésére érdekében.